

C-178/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. március 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság,
Németország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2021. március 9.

Felperesek:

GL

DV

UK

Alperesek:

Volkswagen AG

Audi AG

Audi AG

Az alapeljárás tárgya

Hatástalanító berendezések dízelüzemű járművekben – Kártérítés – A gépjármű tényleges használatából származó előnyök beszámítása – Egyesbíró előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultsága

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) A 2007/46/EK irányelvnek a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 18. cikke (1) bekezdésének, 26. cikke (1) bekezdésének és 46. cikkének az is célja-e, hogy a gépjárművek vevőinek érdekeit védje?

Amennyiben igen:

- 2) Az ilyen érdekek közé tartozik-e a jármű vevőjének ahhoz fűződő érdeke, hogy ne vásároljon olyan járművet, amely nem felel meg az uniós jogi előírásoknak, így különösen, hogy ne vásároljon olyan járművet, amely a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel rendelkezik?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre adott választól függetlenül:

- 3) Összeegyeztethetetlen-e az uniós joggal, ha egy vevő, aki valamely gyártó által a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel forgalomba hozott járművet vásárolt, a jármű gyártójával szemben a kára megtérítésére irányuló, jogellenes károkozásokon alapuló polgári jogi követeléseket, így különösen a jármű átadása és átruházása ellenében a járműért fizetett vételár megtérítésére irányuló követelést is csak kivételesen, akkor érvényesíthet, ha a jármű gyártója szándékosan és a jóerkölcsbe ütköző módon járt el?

Amennyiben igen:

- 4) Megköveteli-e az uniós jog, hogy a jármű vevője a jármű gyártójának a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel ellátott jármű forgalomba hozatalával összefüggő bármely vétkes (gondatlan vagy szándékos) magatartása esetén jogellenes károkozásokon alapuló polgári jogi megtérítési követelést támaszthasson a jármű gyártójával szemben?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első négy kérdésre adott választól függetlenül:

- 5) Összeegyeztethetetlen-e az uniós joggal, ha a nemzeti jogban a jármű vevőjének túrníe kell a jármű tényleges használatából származó előnyök beszámítását, ha a gyártótól jogellenes károkozás miatti kártérítés útján a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel forgalomba hozott jármű átadása és átruházása ellenében a jármű vételárának megtérítését követeli?

Amennyiben nem:

- 6) Összeegyeztethetetlen-e az uniós joggal, ha a használatból származó ezen előny a teljes vételáron alapul, anélkül, hogy a járműnek a tiltott hatástalanító berendezéssel való ellátásból eredő értékcsökkenése miatt, és/vagy az uniós jognak nem megfelelő jármű vevő által nem kívánt használatára tekintettel levonást eszközölnének?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első hat kérdésre adott választól függetlenül:

- 7) Összeegyeztethetetlen-e a nemzeti bíróságoknak az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságával, és alkalmazhatatlan-e előzetes döntéshozatalra utaló végzések meghozatalára a Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás) 348. §-a (3) bekezdésének 2. pontja annyiban, amennyiben e rendelkezés előzetes döntéshozatalra utaló végzéseknek az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján történő meghozatalára is vonatkozik?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek [helyesen: összetevőinek] és önálló műszaki egységeinek jóváhagyásáról szóló, 2007. szeptember 5-i 2007/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („keretirányelv”) (HL 2007. L 263., 1. o.), különösen a 18. cikk (1) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése és a 46. cikk

A könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i 715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 171., 1. o.), különösen az 5. cikk (2) bekezdése

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB), különösen a 823. § (2) bekezdése (kártérítési kötelezettség egy másik személy védelmét szolgáló törvény megsértése esetén) és a 826. § (kártérítési kötelezettség jóerkölcsbe ütköző szándékos károkozás esetén)

Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás, a továbbiakban: ZPO), különösen a 348. és a 348a. § (az egyesbíró hatásköre)

Grundgesetz (alaptörvény, a továbbiakban: GG), különösen a 101. cikk (1) bekezdésének második mondata (a törvényes bíróhoz való jog)

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapját három különböző tényállás képezi.
- 2 Az első ügyben a felperes 2016. szeptember 16-án egy gépjármű-kereskedésben vásárolt egy használt gépjárművet 31 800 euró vételáron. Egy, az alperes által gyártott, az EU5 környezetvédelmi osztályba tartozó EA189 dízelmotorral rendelkező Audi A5 Cabrio 2.0 TDI Quattro S line típusú gépjárműről volt szó. A gépjármű olyan szoftverrel volt ellátva, amely felismeri a próbapadon az új európai menetciklusban (NEDC) történő üzemeltetést, és ekkor egy alacsony nitrogén-oxid-kibocsátás jellemezte kipufogógáz-visszavezetési módba vált, a próbapadon kívül azonban olyan kipufogógáz-visszavezetési módba vált át, amelyben a nitrogén-oxid-kibocsátás magasabb, és meghaladja az EU5-szabvány határértékeit.
- 3 2015. október 15-én az illetékes német hatóság kötelezte az alperest a fent leírt szoftver eltávolítására. Az alperes 2015. november 25-én nyilvánosan bejelentette, hogy frissítéseket hajt végre, amelyekkel eltávolítják a kifogásolt szoftvert az EA189 motorral rendelkező érintett gépjárművekről. A hatóság engedélyezte a frissítést, és az 2016. július 12-én, vagyis még a gépjármű felperes általi megszerzését megelőzően telepítésre került a gépjárműre.
- 4 A gépjármű frissítés utáni állapotában a gépjármű esetében nem vitatott módon létezik egy úgynevezett hőtartomány (a kipufogógáz-visszavezetés külső hőmérséklettől függő csökkentése), amely magasabb NOx (nitrogén-oxid) kibocsátáshoz vezet. A felperes azt állítja, hogy a kipufogógáz-visszavezetés csökkentése +20 °C-nál kezdődik, míg az alperes nem jelöl meg konkrét hőmérsékleti határértéket.
- 5 2019. július 17-én a felperes 19 500 euróért eladta a gépjárművet. A felperes a keresettel 8172,51 euró összegű kártérítési követelést érvényesít, mivel állítása szerint az alperes őt szándékosan és a jóerkölcsbe ütköző módon megtévesztette. Ez az összeg a vételi és az eladási ár közötti különbségből (31 800 euró – 19 500 euró = 12 300 euró) adódik, amelyből a felperes által megtett 31 086 kilométerre tekintettel a használatért járó kártalanításként levonandó 4127,49 euró.
- 6 Az alperes a kereset elutasítását kéri. Az alperes azt állítja, hogy a hőtartomány a motor védelme és a gépjármű biztonságos üzemeltetése érdekében szükséges. Az alperes másodlagosan előadja, hogy a hőtartomány kialakítása nem minősül a jóerkölcsbe ütköző cselekménynek. Az alperes szerint ezenkívül a felperest pusztán a továbbértékesítés miatt nem illeti meg kártérítés, és a felperesnek a továbbértékesítés során nem kellett a hatástalanító berendezés okozta árcsökkenést elfogadnia. Az alperes továbbá elévülési kifogásra hivatkozik.
- 7 A második ügyben érintett – EU5 környezetvédelmi osztályba tartozó Audi Q7 Quattro S-Line Diesel típusú – gépjármű is úgynevezett hőtartománnyal rendelkezett, ami magasabb nitrogén-oxid-kibocsátáshoz vezet. A felperes a

108 781 kilométer futásteljesítményű gépjárművet egy 2017. március 3-i adásvételi szerződéssel vásárolta egy gépjármű-kereskedésben nettó 30 150,42 euró összegért.

- 8 A felperes azt állítja, hogy a gépjárművet a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett 3. cikkének 10. pontja értelmében vett tiltott hatástalanító berendezéssel hozták forgalomba, és az alperes őt szándékosan és jóerkölcsbe ütköző módon megtévesztette és neki kárt okozott. Ezért a fizetett 30 150,42 euró nettó vételárból az előnyökért járó, az eljáró bíróság mérlegelésére bízott mértékű ellentételezés, legfeljebb azonban 9798,01 euró levonásával kapott mértékű kártérítést követel a jármű átadása és átruházása ellenében.
- 9 Az alperes a kereset elutasítását kéri. A kipufogógáz-visszavezetés alacsonyabb külső hőmérséklet esetén történő csökkentése a forgalomba hozatal időpontjában megfelelt a technika állásának, és a motor védelme érdekében volt szükséges. Az alperes másodlagosan arra hivatkozik, hogy magatartása nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek, mivel a felperest mindenesetre nem tudatosan tévesztette meg, hiszen a jogszabályi helyzet a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének második mondatában szereplő, kivételt előíró rendelkezést illetően nem volt egyértelmű. Ezenkívül a felperes nem szenvedett kárt, mivel a gépjármű a használatra mindvégig teljes mértékben alkalmas volt, és értékcsökkenés sem állapítható meg.
- 10 A harmadik ügyben szintén egy, az EU5 környezetvédelmi osztályba tartozó dízelmotorral és hőtartománnyal rendelkező gépjárműről (Audi A6 Avant 3.0 TDI Multitronic) van szó. A felperes a 109 460 kilométer futásteljesítményű gépjárművet 2015. december 8-án vásárolta 24 580 euró összegért.
- 11 A felperes véleménye szerint az alperes őt szándékosan és a jóerkölcsbe ütköző módon megtévesztette és neki kárt okozott a tiltott hatástalanító berendezéssel ellátott gépjármű forgalomba hozatala révén, ezért a fizetett 24 580 euró bruttó vételárba a gépjármű használatért járó, a következő képletből adódó kártalanítás beszámításával kapott mértékű kártérítést követel: $75\% \times \text{vételár} \times (\text{a tárgyalás időpontjában fennálló futásteljesítmény, a vétel időpontjában fennálló futásteljesítmény levonásával})$: (az eljáró bíróság mérlegelésére bízott teljes futásteljesítmény, a vételkori futásteljesítmény levonásával), a jármű átadása és átruházása ellenében. Azt, hogy a használatért járó kártalanításnak a vételár 75%-ához kell igazodnia, azzal indokolja, hogy a vételár a hatástalanító berendezésre tekintettel túlzottan magas volt.
- 12 Az alperes a kereset elutasítását kéri. A kártérítési követelés fennállását a második eljárásban előadottakkal azonos érvek alapján vitatja. Ami a használatból származó előnyöket illeti, az alperes szerint ezeket a bruttó vételár alapján kell megállapítani.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 13 Az első négy kérdésről: A kérdést előterjesztő bíróság első négy kérdéssel kapcsolatos megállapításai lényegében megfelelnek a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem első négy kérdésével kapcsolatos megállapításoknak (lásd megfelelően a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalásának 12–24. pontját).
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az adott felpereseket az adott alperesekkel szemben a BGB 823. §-ának (2) bekezdése szerinti potenciális kártérítési jog illeti meg, amennyiben az első és a második és/vagy a harmadik és a negyedik kérdésre igenlő válasz adandó. Számos érv szól amellett, hogy e jog a jelen eljárásokban fennáll.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság kiegészítő jelleggel kifejti, hogy az alperesek vétkessége fennáll, mivel a vétkességre objektív gondossági szint vonatkozik, és a hatályos jogszabályokról való tájékozódásra vonatkozó kötelezettség áll fenn. A kötelezett főszabály szerint maga viseli a jogi helyzetre vonatkozó tévedés kockázatát. Az adott alpereseknek ugyanis számolniuk kellett azzal a lehetőséggel, hogy a hőtartománnyal kapcsolatos jogi álláspontjuk téves. Az ítélezési gyakorlat szerint a kötelezett rendszerint már akkor gondatlanul jár el, ha felismerhetően a jogilag megengedett magatartások határterületén mozog, ahol figyelembe kell vennie a kérdéses magatartás jogi megengedettségének a saját értékelésétől eltérő megítélését is. A kötelezett a kétséges jogi helyzet kockázatát nem háríthatja át a jogosultra. Ezért a jelen ügyekben a gondatlan magatartás még akkor is megállapítható lehet, ha az illetékes hatóság valamely gépjárműmodellre vonatkozóan megadta a típusjóvá hagyást vagy engedélyezett egy frissítést, és később kiderül, hogy ennek nem álltak fenn a jogi feltételei.
- 16 Az ötödik és a hatodik kérdésről: Amennyiben alapvetően fennáll az alperesek felelőssége, a második és a harmadik ügyben felmerül a kérdés, hogy be kell-e számítani a kártérítési követelésbe a használatból származó, az adott felperesek által élvezett előnyöket, és ha igen, milyen mértékben. Az ötödik és a hatodik kérdéssel kapcsolatos megállapítások megfelelnek a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem ötödik és hatodik kérdésével kapcsolatos megállapításoknak (lásd megfelelően a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalásának 25–28. pontját).
- 17 Amennyiben az ötödik kérdésre igenlő válasz adandó, a második és a harmadik ügyben a felpereseknek túrniuk kell a használatból származó előnyök beszámítását. Amennyiben a hatodik kérdésre igenlő válasz adandó, meg kell állapítani vagy meg kell becsülni a gépjárművek hatástalanító berendezésből eredő értékcsökkenését, és azt le kell vonni az eladási értékéből. A megtett kilométerekre tekintettel a használatból származó, beszámítandó előnyöknek ekkor ehhez az értékhez kellene igazodniuk.

- 18 A hetedik kérdésről: Ez a kérdés a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem hetedik kérdéséhez hasonlóan az egyesbíró arra való jogosultságára vonatkozik, hogy előzetes döntéshozatalra kérdéseket terjeszthessen a Bíróság elé (lásd ehhez még a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalásának 30–36. pontját).
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a jelen ügyben hatáskörrel rendelkező „eredeti” egyesbíró (originärer Einzelrichter) a ZPO 348. §-a (3) bekezdésének 2. pontja alapján az ügy alapvető jelentősége esetén köteles arra, hogy az ügyet a bírósági tanács elé utalja, amelynek ezt követően határoznia kell arról, hogy átveszi-e az ügyet. A nemzeti ítélkezési gyakorlat és a szakirodalom túlnyomó részben azt az álláspontot képviseli, hogy alapvető jelentőségű ügyről van szó, ha szóba jön az EUMSZ 267. cikk alapján a Bírósághoz fordulás. Az egyesbírónak e tekintetben nincs mérlegelési lehetősége. Az ítélkezési gyakorlat és a szakirodalom a ZPO 348. §-a (3) bekezdésének megsértését a törvényes bíróra vonatkozó, a GG 101. cikke (1) bekezdésének második mondata szerinti alkotmányos követelmény megsértésének tekinti. Ha ezt az álláspontot követnénk, úgy a jelen ügyben az egyesbíró nem határozhatna törvényes bíróként.
- 20 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy az uniós jogi helyzet alapján ezzel szemben kétségkívül fennáll a hatáskörrel rendelkező egyesbíró előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztéséhez való joga, szükségesnek tartja, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy az EUMSZ 267. cikk második bekezdése elsőbbséget élvez a ZPO 348. §-a (3) bekezdésének 2. pontjával szemben.
- 21 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés ugyanis számos további, egyesbíró előtt folyamatban levő eljárás szempontjából is jelentőséggel bír, amely eljárásokban gépjármű-tulajdonosok hatástalanító berendezés fennállása miatt követelnek kártérítést a gyártótól. Ha ezekben az ügyekben az egyesbírónak az ügyet a ZPO 348. §-a (3) bekezdésének 2. pontja alapján mindig a bírósági tanács elé kellene utalnia az átvételről történő határozathozatal céljából, lehetséges, hogy soha nem kerülne sor a Bírósághoz fordulásra, mivel a bírósági tanács célszerűségi okokból eltekinthetne a Bírósághoz fordulástól. A bírósági tanács eltekinthetne előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésétől például abból a megfontolásból, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése alapján legkésőbb a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) köteles előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére.
- 22 Végül a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy valamennyi előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szinte szó szerint megegyezik a C-100/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem kérdéseivel. Ezenkívül a C-276/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem első kérdése részben átfedést mutat a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem ötödik és hatodik kérdésével, így adott esetben szóba jöhet az eljárások egyesítése és együttes elbírálása. A C-663/19. sz. ügyben és a C-138/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket,

amelyek tárgyát hasonló előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések képezték, okafigyottság miatt törölték a Bíróság nyilvántartásából.

MUNKADOKUMENTUM